

PLAÇA PERIFERICA

Falla Jesús Morante Iborra - Caminot (La Punta)

“Falla-Perifèria”

Ricard Balanzá

Parlar de perifèria a València és fer-ho d'allò que està sacsejat.

Es troben en perpetua col·lisió: cos i ànima, ciutat i horta. Pugna, de la qual al llarg del temps ha estat difícil d'alliberar-se –si fóra menester– i d'on sembla estem designats, condemnats al dolor:

*No em doldré tant que en dolor sia fart,
ans ma dolor lo prenc per man mester.*

Escrivia Ausiàs March, vers la seua ànsia amatòria:

Coses del progrés i llurs contrastos, al cap i a la fi. Mitologia de la urbs, estructuralista i utilitarista de la quotidianitat. I és que una societat es defineix no només per allò que sosté, inclou i fraga, sinó també pel que ignora, exclou i omel. Entorns perifèrics que aïhora es van normalitzant, desmemoriant-se vivències i adquirint-ne d'altres, assimilant heterogeneïtats de trama enmig del cresol, un procés higiènic.

I ací, les actituds desviades destaquen plenament. Són un tipus de falles queer on el comportament d'allò efímer s'oposa a l'ordre imperant, qüestionant l'entorn, com s'ha estat fent darrerament a Castellàbib, i d'altres esporàdicament com Tres Camins – Pinado o Nou Campanar.

Diu Joan Fuster que Ausiàs potser n'era un dels qui veia l'amor sola una espècie de conflicte, insoluble, perquè ell, constitucionalment, era home de conflicte:

*perquè els extrems ha cercats mon xicot,
en aquest món no he trobat semblant.*

I el drama de la perifèria valenciana rau essencialment a La Punta com enlloc.

I ho he fet palès –al costat d'Albert Ferrer– amb les falles allí plantades: Enrenou, Espurna, Buit i Plenitud, Salvatge i Enrònia.

Des del primer moment que hem vaig proposar plantar falla a La Punta, tot el procés creatiu va estar impregnat d'allò que Vicent Andrés Estellés ens assenyalaria, feroçment, als qui:

*tenim l'enyorança amarga de la terra,
d'anar a rabolçons entre besos i arraps.*

Arraps que han anat esquarterant aquell bell tros d'horta dissortada, des del desenvolupament del Pla Sud amb la nova desembocadura del Túria i les consegüents carreres, vies de ferrocarril, ampliacions del port, PAIS... fins a la polèmica ZAL.

Així doncs, l'avinguda Jesús Morante i Borrás esdevé un gran atzucac, sense passela casual, i on veure la falla és realment una peregrinació, una deriva assenyada per al gajós llaneur. Al bell mig de La Punta s'enclava la falla, en un solar que queda entre dues cases de principis del segle passat, on la frontera entre l'espai públic i el privat es dissol: no hi ha tanques, alguna bardissa vegetal només, així com el terra lleugerament elevat sobre el nivell del carrer. On l'ombra de la falla al capvespre es projecta poèticament sobre el camp conreat de darrere. Enllà queda l'autopista del Saler i emergint les grues portuàries. Enfront més cases d'horta, algunes tapiades, descampats, xicotets abocadors... I al fons la Ciutat de les Arts i de les Ciències.

Però, no tot és només visió, per a entendre els espais també cal escoltar-los, i ací és on la remor de la llunyana ciutat reforça la distància.

El veïnat encara diu això “d'anar a València”.

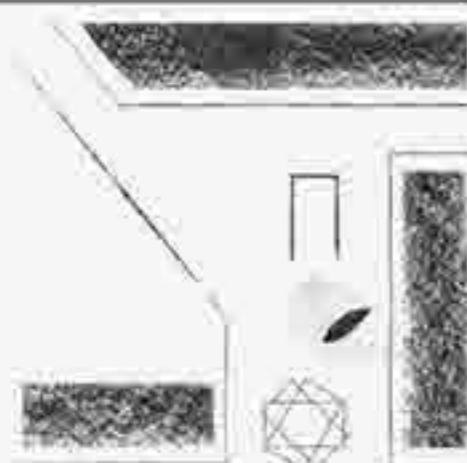

Somnis de pes Falla Castielfabib 2015

Autors:
Carlos Calatayud-Nituniyo
Jesús Navarro-Nituniyo

Col·laboració:
Nicola Murer

Fotografia:
Diego Opazo-Nituniyo

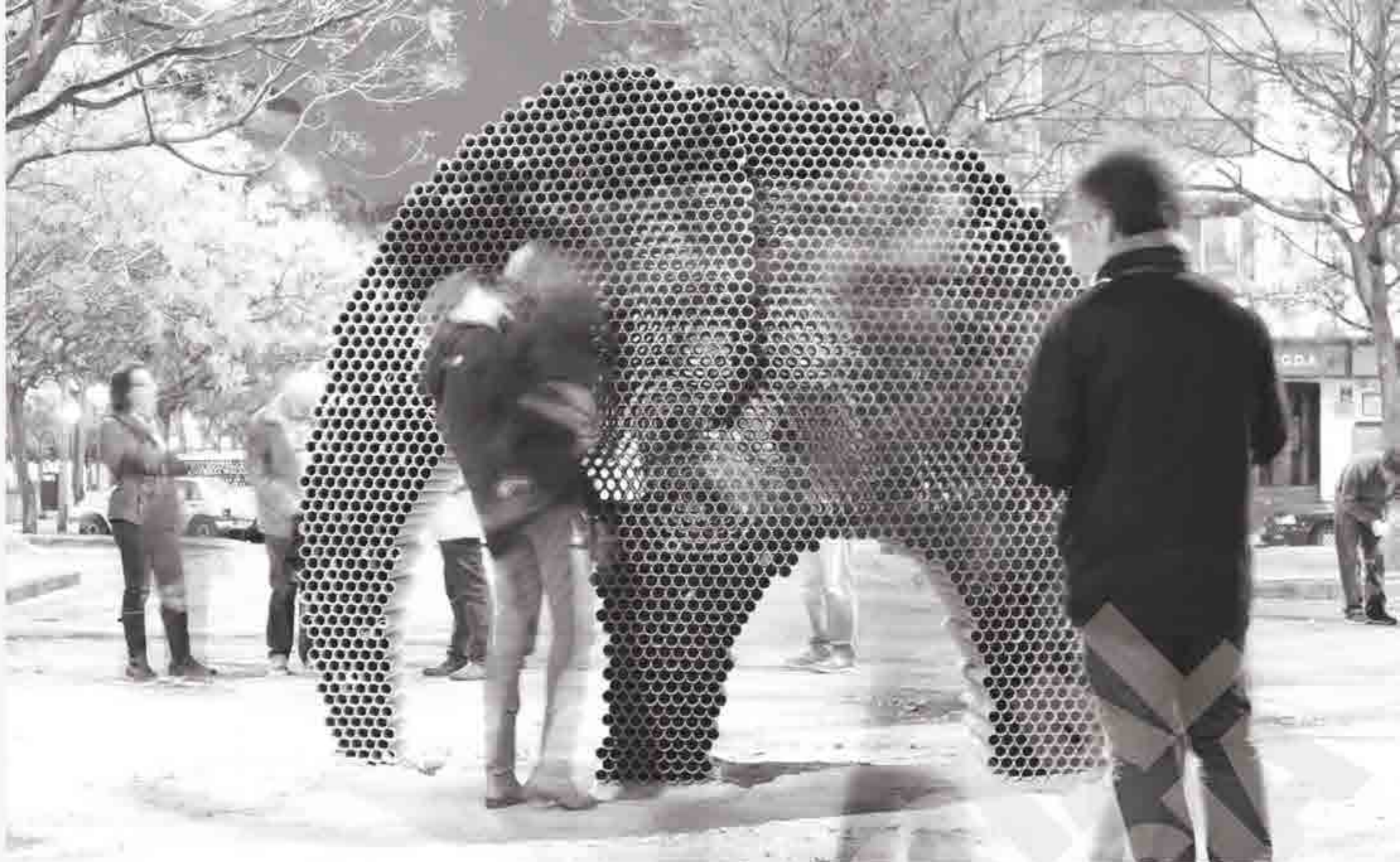
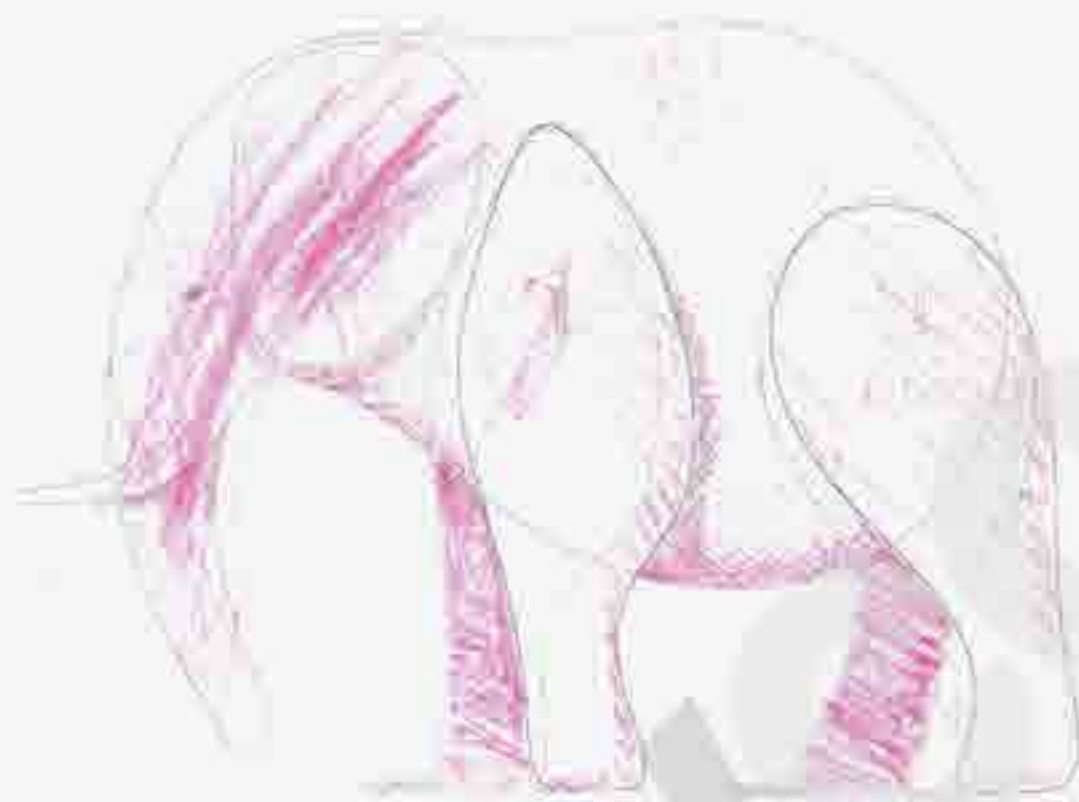

ESQUEMA 1: PRIMERA EXPERIÈNCIA. Monument lateral, circulació perifèrica, lleugeresa en perspectiva llunyana, direccionalitat de l'objecte.

"Somnis de pes" es va disposar en un àmbit protegit, en el lateral pròxim a la vorera, lluny del perímetre, pensant en els xiquets que la rondarien. La seva disposició central i la seva escala, lògicament menor a la falla gran, es veuen afavorides en situar-se a l'interior de la "plaça". Es tractava d'un monument concebut de manera que presentara dues perspectives principals diferents.

Es va realitzar únicament amb tubs de cartó apilats, de manera que la visió lateral produïa un efecte de transparència que era més palesa a mesura que augmentava la distància de l'observador. La volumetria corba que tant treball va costar produir, induïa al visitant a circular al voltant de l'objecte. En sentit transversal al primer, l'objecte oferia una imatge compacta i estàtica, enfront del dinamisme i la transparència de la visió en sentit longitudinal.

En conseqüència, el visitant tendia a acostar-se pel costat longitudinal, oferint a la vista llunyana, i a focar i envoltar el monument per a veure'l des de diferents perspectives.

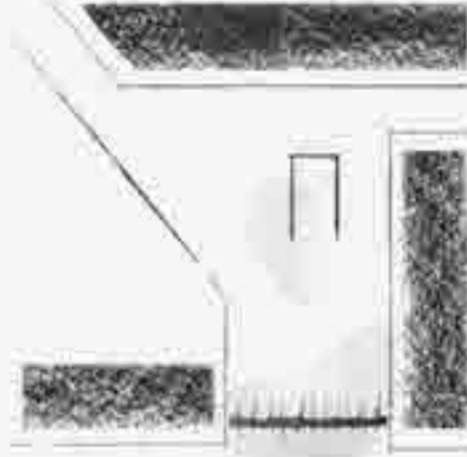

Fer i desfer Falla Castielfabib 2018

Autors:
 Carlos Calatayud-Nituniyo
 Jesús Navarro-Nituniyo
 Santi Vicente-memosesmás

Fotografia:
 Pau Olivares
 Santi Vicente-memosesmás
 Daniel Escobedo

ESQUEMA 3: TERCERA EXPERIÈNCIA. Delimitació de la plaça i reclam visual, accés i visió frontal, mutabilitat de la forma.

"Fer i desfer" es va concebre com un element de delimitació espacial de la plaça. Com a cartell anunciador de dues cares, la falla tenia una disposició allargada en planta, dispostat transversalment al carrer per a augmentar la seva escala com a reclam llunyà.

Amb aquesta disposició s'ampliava l'espai disponible, convertint l'objecte en una sort de mur que albergava missatges amb una doble lectura, perquè exteriorment es percebia el negatiu del representat per l'interior.

El visitant accedia de manera inequívoca en la direcció perpendicular al pla principal de l'objecte, i només com a curiositat s'observaven els laterals curts, per a entendre el sistema constructiu, per descomptat en una visió pròxima. Es produïa un clar arremolinament de la gent al peu del monument.

El ciutadà que tafaneja per les falles sol realitzar un circuit pel qual no passa dues vegades, donat el gran nombre de llocs que recorre. El plantejament d'aquesta intervenció va suposar una novetat en aquest sentit; perquè al llarg dels quatre dies en què va estar exposat, va canviar la seua forma senyals vegades, fent que bastants curiosos tornaren a visitar-nos.

